Numer 6. „ROLNIK“ 7. lutego 1908.

WIADOMOŚCI URZĘDOWE
C. K. GALICYJSKIEGO TOWARZYSTWA GOSPODARSKIEGO.

Z KOMITETU.

A) Ogłoszenia i odezwy.

Ogłoszenie
w sprawie wniosków oddziałowych na XLIII. Radę Ogólną.

Rady Oddziałów c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego, które dotychczas żadnych wniosków na XLIII. Radę Ogólną nie przedłożyły, **mogą je zgłosić jeszcze do 20. lutego b. r.**, załączając do każdego wniosku odpowiednie uzasadnienie i mianując swego referenta.

Posiedzenie konferencji statutowej odbędzie się w myśl uchwały Komitetu z d. 4 b. m. w biurze Komitetu w poniedziałek dnia 2. marca b. r.

Ogłoszenie
w sprawie zaliczkowania bydła rzeźnego.

Członkowie c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego otrzymywać mogą zaliczki tak na gotowe bydło rzeźne, jak i na zakupno bydła chudego przeznaczonego na opasy od Spółki ziemskiej w Stanisławowie, stowarzyszenia zarejestrowanego z ograniczoną poręką, opartego na ustawie z d. 6. marca 1906 Dz. u. p. Nr. 58. Bydło zaliczkowane przez pomienioną Spółkę sprzedanem zostanie przez Agencję sprzedaży materjału rzeźnego przy Komitecie we Lwowie.

Członkowie c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego, korzystający ze zaliczek, **nie stają się przez to bynajmniej członkami Spółki ziemskiej w Stanisławowie,** która w myśl art. IV l. 6 statutu upoważniona jest do prowadzenia rachunków bieżących także dla zwykłych klientów Spółki.

Celem zasięgnięcia bliższych szczegółów **zwracać się należy do Spółki ziemskiej w Stanisławowie, ul. Trzeciego Maja l. 20.**

Ogłoszenie
w sprawie założenia centralnej owczarni rasy Oxfordshire down.

Komitet ma zamiar z wiosną b. r. sprowadzić z Anglii 50 owiec rasy Oxfordshire down celem założenia centralnej owczarni.

Członkowie Towarzystwa, chcący się podjąć prowadzenia takiej owczarni i mający odpowiednie warunki, a w szczególności suche pastwisko i budynek, **zechcą wnieść podania do swego Oddziału do 15. kwietnia b. r.**

Warunki: racjonalne żywienie i oddanie w ciągu lat 5-ciu do dyspozycji Komitetu 50 rocznych sztuk. Zmiana tryków należy do Komitetu.

Ogłoszenie
w sprawie tegorocznego wiosennego premiowania koni.

Tegoroczne wiosenne premiowanie koni odbędzie się w Galicji zachodniej, w następujących miesiącach i dniach: w Nisku dnia 4. maja 1908 (specjalnie dla koni galicyjskiej rasy krajowej, hodowanych przez włościan bez domieszki innej krwi), w Rzeszowie dnia 5. maja 1908; w Tarnowie dnia 6. maja 1908; w Bochni dnia 7. maja 1908; w Nowym Sączu dnia 9. maja 1908; w Jaśle dnia 11. maja 1908; w Sanoku dnia 12. maja 1908.

W każdej z tych miejscowości będą premiowane klacze chowu krajowego, a to: 1) klacze rozpłodowe ze źrebiętami; 2) młode klacze; 3) źrebice.

Ogłoszenie
w sprawie Agencji sprzedaży materjału rzeźnego przy Komitecie c. k galic. Towarzystwa gospodarskiego.

Wszelkie pisma w sprawie sprzedaży materjału rzeźnego, a względnie zakupna bydła chudego na opasy nadsyłać należy do **Agencji sprzedaży materjału rzeźnego przy Komitecie** c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego (ul. Karola Ludwika l. 3).

Zwraca się uwagę wszystkich interesentów, że w listach należy podawać adres dokładny z oznaczeniem stacji pocztowej, telegraficznej i kolejowej. Prócz tego należy podać oddalenie od stacji kolejowej i opisać bliżej materjał rzeźny, a w szczególności gatunek bydła z zaznaczeniem, czy rasowe, czy zwykłe, przeciętną wagę każdej sztuki w przybliżeniu i stan opasowy.

W razie sprzedania sztuk zameldowanych z pominięciem Agencji należy o tem donieść niezwłocznie do Biura w drodze telegraficznej, w przeciwnym bowiem razie Agencja dochodzić będzie kosztów wywołanych daremnem przybyciem kierownika Agencji na miejsce.

Pośrednictwo sprzedaży nierogaciżną jest wprawdzie objęte programem Agencji, jednak dział ten na razie jeszcze podjętym nie został.

B) Ze spraw bieżących.

WIADOMOŚĆ
o II. zwyczajnem posiedzeniu Komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego dnia 8. lutego 1908.

Początek o godzinie 5. po południu.
Przewodniczący: Prezes, Stanisław Brykczyński.
Obecni: Wiceprezesowie: Artur Zaremba Cielecki, Jan Vivien i Witołd ks. Czartoryski; następnie Bohdano-

wicz Stanisław, Dr. Krzysztofowicz Mikołaj, Dr. Paygert Kornel, Dr. Pilat Tadeusz, Dyr. M.-Pomorski Józef, Schnell Oskar, Dr. Skałkowski Tadeusz, Dr. hr. Szeptycki Kazimierz, Dyr. Frommel Juliusz, Dr. Lisowiecki Maryan i Dr Szyszyłowicz Ignacy. Prócz tego insp. hodowlany Marszałkowicz Jan i Sekretarz Towarzystwa Skrochowski Feliks.

Nieobecność usprawiedliwili: Julian br. Brunicki, Fedorowicz Tadeusz, Dr Włodzimierz Bolesta-Kozłowski, Dr. Andrzej ks. Lubomirski, Leon Podlewski, Władysław ks. Sapieha i Turnau Jerzy.

Prowadzący pióro: dr. cam. August Rodakiewicz.

Przed przystąpieniem do porządku dziennego powiadamia Przewodniczący zebranych o zgonie śp. hr. Stanisława Żółtowskiego z Niechanowa, który całem życiem swojem i działalnością iście obywatelską był chlubą nietylko Wielkopolan, ale całego ziemiaństwa polskiego. Komitet przez powstanie uczcił pamięć zasłużonego męża i uchwalił wyrazić serdeczne współczucie rodzinie zmarłego. Następnie podaje Przewodniczący do wiadomości kondolencję przesłaną imieniem Komitetu p. Albinowi Rayskiemu z powodu śmierci śp. matki jego.

Ze spraw załatwianych prezydjalnie od ostatniego posiedzenia przedstawia Przewodniczący przedewszystkiem kroki podjęte celem usunięcia trudności przewozowych na kolei północnej, która wysłanych towarów nie przyjmuje do dalszej ekspedycji. W poparciu stanowiska przez Komitet zajętego co do otwarcia granic dla dowozu bydła i mięsa z krajów bałkańskich, wniesiono do interesowanych c. k. ministerstw protest telegraficzny przeciw otwarciu serbskiej granicy w tej mierze. Po udzieleniu dłuższego urlopu Julianowi br. Brunickiemu, dotkniętemu nieszczęśliwym wypadkiem, obradowano nad wnioskami Komisji programowej co do ustalenia porządku dziennego XLIII. Rady ogólnej. Celem ewentualnego uzupełnienia przyjętego programu zbierze się ponowie w razie potrzeby Komisja programowa. Przy tej sposobności uchwalono wyznaczyć dzień 2. marca na konferencję statutową.

Po przyjęciu do wiadomości bez czytania protokołu z ostatniego posiedzenia uchwalono na wniosek ref. Sekcji hodowlanej Oskara Schnella:

I. Założyć centralną owczarnię, złożoną z 50 sztuk Oksfordów, jakie się ma zakupić w Anglii.

II. Założyć obory zarodowe gminne: a) w Horodence (O. Pokucki), b) w Wierzbnie (O. Jarosław).

III. Założyć stacje buhajów: 1) dwie w O. Bełz-Sokal, 2) trzy w O. Bóbrka, 3) dwie w O. Busk-Kamionka, 4) dwie w O. Cieszanowskim, 5) trzy w O. Jarosławskim, 6) dwie w O. Jaworowskim, 7) trzy w O. Lwowskim, 8) trzy w O. Mościskim 9) trzy w O. Przemyślańskim, 10) trzy w O. Rohatyńskim, 11) dwie w O. Samborskim, 12) trzy w O. Stanisławowskim, 13) trzy w O. Stryjskim, 14) jedną w O. Tarnopolskim 15) dwie w O. Żółkiewskim, 16) trzy w O. Złoczowskim, 17) cztery w O. Brzeżańskim.

IV. Założyć chlewnie zarodowe: a) w Chlewiskach u Maryi Ujejskiej (O. Sambor), b) w Pnikucie u Tadeusza Popławskiego (O. Mościska), c) w Medusze u Stanisława Pieniążka (O. Stanisławów), d) w Turze u Witołda Macha (O. Dolina).

V. Założyć stację knura: w Zakościelem u Pawła Linowskiego (O. Mościska).

VI. Założyć owczarnie zarodowe: a) Czuszków w Hałkach (Kółko rolnicze O. Brzeżany), b) Oksfordów w Leśniowicach u Jana Głowackiego (O. Gródek).

VII. Udzielić subwencji na wystawę przeglądową w Przemyślanach a mianowicie 500 K. na premiowanie bydła hodowlanego.

Na wniosek ref. Sekcji rolniczej, Dyr. Józefa Mikułowskiego-Pomorskiego uchwalono:

1) termin egzaminu w Starem siole wyznaczyć na 6. b. m.

2) wydawnictwo p. t. „Skorowidz leśny" polecić do nabycia Oddziałom c. k. Towarzystwa gospodarskiego,

3) przystąpić w charakterze członka wspierającego, z wkładką 200 K. do Towarzystwa dla gospodarczego wykształcenia kobiet w Olesku.

Na wniosek Sekcji rybackiej, przedłożony w zastępstwie referenta przez dra cam. Augusta Rodakiewicza, uchwalono:

1) wyznaczyć Przewodniczącego Sekcji z grona Komitetu,

2) kooptować do Sekcji p. Jana Zeitlebena z Zahajec i prof. Karola Malsburga z Dublan,

3) przyjąć do wiadomości preliminarz budżetu dla Zakładu chowu ryb w Oparach na rok 1908,

4) wnieść petycję do Wysokiego Sejmu o przyznanie na dalszych lat 5 Zakładowi chowu ryb w Oparach subwencji krajowej w kwocie 3000 K rocznie,

5) przedsięwziąć starania o przedłużenie kontraktu dzierżawy gruntów dla Zakładu chowu ryb w Oparach na warunkach korzystniejszych jak obecne,

6) nie brać udziału w wystawie wiedeńskiej b. r. a natomiast popierać wystawy okręgowe, urządzane w kraju.

Na wniosek ref. Sekcji sadowniczo-ogrodniczej R. Dra Ignacego Szyszyłowicza uchwalono:

1) poprzeć podanie braci Niemczewskich o subwencję do c. k. Ministerstwa rolnictwa,

2) urządzić kosztem 600 K. dwa kursy sadownicze w Krzywczy w pow. przemyskim, a mianowicie: kurs porządkowania starszych sadów i kurs przeszczepiania,

3) udzielić Zjednoczonemu galicyjskiemu Towarzystwu dla ogrodnictwa i pszczelnictwa:

a) 464 K 33 h na pokrycie reszty niedoboru wystawy pszczelniczo-ogrodniczej,

b) 112 K za zakupione przez Komitet czerechy kleparowskie.

c) 1000 K na prowadzenie szkółek na Wulce kapitańskiej,

d) 1000 K na rozdawnictwo wzorowych ulów oraz rozsyłkę publikacji popularyzujących pszczelnictwo;

4) zająć się kulturą nasion warzywnych przy współudziale krajowych zakładów rolniczych, oraz wybitniejszych ogrodników w kraju.

Następnie przedstawia Dr. Kazimierz hr. Szeptycki szczegóły układu między Spółką ziemską w Stanisławowie a Instytucją finansową w Wiedniu, w myśl którego hodowcy bydła a członkowie naszego Towarzystwa otrzymywać będą mogli zaliczki z tejże za pośrednictwem Spółki Ziemskiej w Stanisławowie tak na bydło gotowe, jak na zakupno chudego do opasów, które następnie przez Agencję przy Komitecie sprzedanem zostanie na targu w St. Marx, a w części także na targu we Lwowie. Przy tej sposobności uchwalono zamieścić odpowiedni komunikat w „Wiadomościach urzędowych" „Rolnika."

Wreszcie udziela Przewodniczący głosu Dyr. Juliuszowi Frommlowi, który w obszernym referacie przedstawia wyniki ankiety pisemnej, przeprowadzonej przez Komitet w sprawie reformy niższych szkół rolniczych. Po referacie wywiązała się szczegółowa dyskusya, w której udział wzięli: R. Dw. Dr. Tadeusz Pilat, Dyr. Józef Mikułowski-Pomorski, R. Dr. Ignacy Szyszyłowicz i Dr. Maryan Lisowiecki. Wkońcu uchwalono podać do wiadomości Wysokiego Wydziału krajowego, że Komitet w myśl wniosków ref. Dyr. Juliusza Frommla oświadczył się:

1) za podniesieniem płac ciała nauczycielskiego tychże szkół (dyrektorów, nauczycieli i instruktorów) i wogóle za stworzeniem im lepszych od dotychczasowych warunków materjalnych, umożliwiających im dalsze studja, ewentualnie przejście do zakładów wyższych,

2) za bezwarunkowem wymaganiem zupełnego tak teoretycznego jak i praktycznego wykształcenia rolniczego tak u kandydatów na kierowników, nauczycieli i instruktorów tychże szkół jak i u ich inspektora,

3) za pomnożeniem sił nauczycielskich w poszczególnych szkołach w celu umożliwienia zastosowania tamże racjonalnego podziału czynności i za pomnożeniem inwentarza, a przedewszystkiem maszyn i narzędzi,

4) nie za tworzeniem nowych niższych szkół rolniczych o dotychczasowym typie, natomiast za ulepszeniem obecnych. przyczem zwłaszcza kierunek praktyczny oraz dostosowanie ich do danych miejscowych warunków kraju winno być uwzględnione,

5) za utworzeniem osobnego typu szkół rolniczych dla wykształcenia szafarzy (gospodarzy),

6) za pomnożeniem ilości zimowych szkół rolniczych,

7) za przeniesieniem niższej szkoły rolniczej z Dublan do innej miejscowości, przy zachowaniu dzisiejszego typu zakładu, połączonego z folwarkiem przynajmniej 300 morgowym.

Przytem wyraził Komitet zdanie, że polepszenie sprawy niższych szkół rolniczych zależy w wysokim stopniu od społeczeństwa, które:

1) winno grono nauczycielskie należycie poważać,

2) a zarazem nie potępiać szkół bezkrytycznie, lecz szczerze się niemi zająć, poświęcając im więcej niż dotychczas czasu (Sejm, publicystyka).

Poczem Przewodniczący o g. 9. zamknął posiedzenie.

W odpowiedzi na memorjał, przedłożony c. k. Ministerstwu rolnictwa z wiosną z. r. **w sprawie podniesienia chowu koni**, wyszło rozporządzenie z d. 12. października 1907 L. 37.704/3811, jakie nam doręczono 31. stycznia b. r., w myśl którego w Galicji zachodniej aż po rzekę Wisłokę ma być hodowaną głównie rasa angielska, zaś w Galicji wschodniej rasa anglo-arabska, z uwzględnieniem rasy krajowej, która ma być poprawioną. Celem podniesienia produkcji remont ma być cena tychże znacznie podniesiona, a ilość ogierów rządowych zwiększona o 180—200 sztuk; również ilość ogierów rządowych oddawanych do chowu prywatnego ma być dostosowaną do potrzeb krajowych. W miarę rozporządzalnych funduszów odbywać się będzie premiowanie koni na większą skalę jak dotąd i urządzane będą przy pomocy Ministerstwa wielkie targi na konie. Wreszcie wspomina rozporządzenie o wdrożonej akcji, zdążającej do utworzenia w Galicji 3 źrebięciarni.

Z Oddziałów.

Protokół
Walnego Zebrania członków Oddziału d. 28. stycznia 1908 w Stryju

Zastępca przewodniczącego JW. Edmund hr. Dieduszycki wobec zebranych zwyż 80 członków zagaja posiedzenie o godz. $10^1/_2$ rano, nadmieniając przytem, iż przewodnictwo obejmuje z powodu przykrego wypadku, jaki spotkał samego JW. Przewodniczącego. Poczem na sekretarza powołał Innocentego Zacharyowa. W dalszem swem zagajeniu wsp mniał Zastęp. przewodniczącego o zmarłych członkach Oddziału a to o ś. p. Stanisławie Matkowskim z Sokołowa, Adolfie Weissbachu dyrekt. lasów z Demni wyżnej, Iwanie Bisyku z Uherska, Michale Biłeckim z Uherska, Antonim Bosyku z Wierczan, a cześć ich prochom oddali zgromadzeni przez powstanie.

Przystąpiwszy do punktu 1. porządku dziennego, podniósł Zastęp. przewodniczącego, że sprawozdanie z czynności za r. 1907 rozesłane zostało razem z zaproszeniem członk m, przeto poddaje takowe dyskusji, w której na wniosek Zacharjowa przyjęto je jednogłośnie do wiadomości. Zastępca przewodniczącego w dalszym toku nadmienia, że zamierzona wystawa na rok 1908 będzie się musiała ograniczyć do bydła oraz innych inwentarzy żywych, jako też do próby i wystawy maszyn rolniczych, przedewszystkiem do próby maszyn służących do uprawy łąk i pastwisk również i do pługów dla tutejszych warunków stosownych. Wystawa odbyłaby się z początkiem września.

Z powodu, że ks. Zarzycki złożył godność członka Rady Oddziału, powołała takowa na ostatniem posiedzeniu zastępcę Zacharjowa na jego miejsce.

Ze względu, że Komitet Tow. polecił Oddziałom osobno prowadzić rachunki działu handlowego, a osobno działu administracyjnego — a rozdział ów wymaga zbyt wiele skomplikowanych rachunków, a tem samem i dłuższego czasu, gdyż musi się dokładnie stwierdzić z każdym dłużnikiem osobno, czy jego rachunek zgadza się z rzeczywistością, zwłaszcza przy obrachunkach z włościanami o maszyny, nasiona, nawozy, a omyłki są możliwe wskutek podobieństwa nazwisk i złej pisowni, przeto sprawozdanie kasowe będzie mogło być dopiero przedłożone następnemu Walnemu Zebraniu.

Zastępca przewodnicz. wspomniał też, że Oddział ma dużo zaległości u członków za rok ubiegły, a to nie tylko w spłatach za towary, lecz i wkładki nawet nie wpłynęły, jak się należy. Przeciwko zalegającym z wkładkami za lata ubiegłe nie podało Zgromadzenie żadnego środka zaradczego, lecz zostawiło rozstrzygnięcie tej sprawy samemu Przewodniczącemu JWP. br. Brunickiemu.

Zastępca przewodniczącego proponuje, by Oddział nasz zawiązał stowarzyszenie asekuracji bydła na wzór stowarzyszenia w powiecie gródeckim istniejącego i zwraca się do członków, czy stowarzyszenie takie miałoby rację bytu u nas i czy należy kroki jakie ku temu poczynić. Zgromadzenie jednogłośnie propozycję przyjmuje, przyczem p. Dzierzbicki zwraca uwagę na to, że przedewszystkiem należałoby się zapoznać ze statutami gródeckimi.

Następnie odczytany został spis członków nowo zgłoszonych, których Rada Oddziału do przyjęcia proponuje — w ilości 38. — Walne Zebranie przyjmuje ich przystąpienie do zatwierdzającej wiadomości.

Ponieważ Oddział składa się obecnie z 464 członków, przeto ma prawo wysłania na Radę Ogólną 23 delegatów. Po stosownem porozumieniu się wybrano ich jednogłośnie, oraz 11 zastępców.

Propozycję Rady Oddziału, by Oddział przystąpił z wkładką 500 koron do Syndykatu Tow. rolniczych w Krakowie, przyjęto jednogłośnie, gdyż wedle wyjaśnień p. Widajewicza stowarzyszenie to dałoby wielkie korzyści dla członków naszego Oddziału.

Bernard ks. Klein wnosi, by Przewodniczący raczył postarać się dla delegatów włościan na Radę Ogólną jadących do Lwowa o opust na kolei oraz w jakiś sposób zapewnić tymże delegatom mieszkania na czas zebrania Rady Ogólnej. Zastępca przewod. wniosek ten uważa za całkowicie usprawiedliwiony, lecz nie zapewnia czy do skutku dojść może wobec różnych trudności przez Dyrekcję kolei czynionych.

Na interpelację o budowie domu własnego dla naszego Oddziału odpowiedział Zastępca przewodnicz., że dotychczas jeszcze kroków żadnych nie poczyniono i że przy najbliższem Walnem Zebraniu wyjaśni to najlepiej sam JW. Przewodniczący.

Na tem zakończono obrady Walnego Zebrania. JWP. Zastępca przewodniczącego podziękował za tak liczne uczestnictwo Członków i zaprosił zebranych na zwiedzenie wspólne wystawy ruchomej Ligi pomocy przemysłowej do gmachu Sokoła w Stryju, gdzie też odbył się wykład o przemyśle krajowym i jego poparciu.

Dnia 3. lutego odbyła się na wezwanie **Prezesa Oddziału lwowskiego**, Adama br. Horocha, ankieta w sprawie użycia funduszów lwowskiego Oddziału Towarzystwa na cele rozwoju ekonomicznego.

Dnia 14. lutego b. r. o godz. $9^1/_2$ przed poł. odbędzie się w sali radnej miasta Jarosławia **Walne zebranie O. jarosławskiego** z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie posiedzenia przez Przewodniczącego. 2) Przyjęcie nowych członków. 3) Odczytanie protokołu z ostat. ogóln. zgromadzenia. 4) Sprawozdanie z czynności Oddziału za rok 1907. 5) Ułożenie budżetu na rok 1908. 6) Odczyt „O nawożeniu roli“. 7) Wybór 13 członków na Radę ogólną w myśl §. 17. stat. 8) Wybór 2 członków do komisji rachunkowej. 9) Przyjęcie do wiadomości pism nadesłanych. 10) Wnioski członków.

Walne Zgromadzenie Oddziału lwowskiego odbędzie się d 16. lutego b. r. o g. 3. po poł. w biurze Rady powiatowej lwowskiej (ul. Mochnackiege l. 4) z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Walnego zebrania przez Prezesa. 2) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego zebrania. 3) Sprawozdanie z czynności Oddziału za rok 1907. 4) Zamknięcie rachunków za r. 1907. 5) Budżet na rok 1908. 6) Odczyt dr. cam. Augusta Rodakiewicza w sprawie organizacji handlu materjałem rzeźnym. 7) Wybór delegatów na Radę ogólną. 6) Przyjęcie nowych członków. 9) Wnioski członków.

Ogłoszenia i rozporządzenia władz.

Obwieszczenie

c. k. Namiestnictwa z 14. stycznia 1908 L. 2, tyczące się legitymowania świń paszportami, oględzin na kolejach i obrotu handlowego temi zwierzętami.

Ze względu na obecny stan zarazy pomoru świń c. k. Namiestnictwo, znosząc swe zarządzenia z 3. sierpnia 1887 l. 47341 i 3. listopada 1891 l. 81933, oraz zmieniając częściowo obwieszczenie z 19. lutego 1905 l. 23519, zarządza na podstawie §. 2 ustawy z 7. września 1905 Dz. u. p. Nr. 163 i §. 4 rozporządzenia ministerjalnego z 6. listopada 1905, Dz. u. p. Nr. 164, celem skutecznego tępienia i powstrzymania przywlekania i rozwlekania tej zarazy co następuje:

1. Każda sztuka nierogacizny prowadzona z miejsca trzymania jej (gminy, obszaru dworskiego) do innej miejscowości, na targ, licytację, wystawę, lub do transportu koleją albo statkiem musi być opatrzona osobnym (pojedynczym) paszportem wydanym po myśli rozporządzenia wykonawczego z 12. kwietnia 1880 do §. 8 ustawy z 29. lutego 1880, Dz. p. p. Nr. 35 i 36.

Na prosięta jednak, które jeszcze ssą, prowadzone na targ (jarmark) z matką, lub bez niej, mogą być wydawane paszporty zbiorowe, najwyżej na 10 sztuk, na specjalnych blankietach z kuponami, które w zeszytach będą utrzymywane na składzie w tutejszym Ekonomacie i wydawane w ten sam sposób, jak inne zeszyty paszportów bydlęcych.

Wydający paszport na blankietach z kuponami ma uwidocznić w rubryce „ogólna liczba bydła“ ilość świń słowem i cyfrą arabską n. p. dziewięć (9), a w rubryce „opisanie bydła“ rodzaj (płeć) wiek i maść poszczególnych zwierząt n. p. jedna locha $1^1/_2$ roczna, 5 knurków i 3 loszki 5-tygodniowe, wszystkie białe — kupony zaś wypełnić we wszystkich rubrykach dokładnie w porządku bieżącym i opatrzyć własnoręcznym podpisem, oraz odciskiem pieczęci użytej do ostampilowania paszportu, przeznaczając jeden kupon na każde prosię po odliczeniu z ogólnej liczby świń podanej na paszporcie, jednej sztuki. Sztukę tę można legitymować paszportem pozostałym po oddzieleniu kuponów, jeżeli to potwierdzone będzie w przepisany sposób na odwrotnej stronie paszportu.

W razie wydania paszportu na mniej, niż 10 sztuk, ma wydający paszport przekreślić atramentem na krzyż zbywający kupon, względnie zbywające kupony.

Kupon, który nie jest paszportem, ale tylko poświadczeniem, że prosię przyprowadzono na targ (jarmark) za przepisanym paszportem, oddzielony od paszportu uprawnia do legitymowania prosięcia, na które opiewa, jedynie wewnątrz kraju i w czasie przeprowadzenia go z targowicy napowrót lub do nowego miejsca przeznaczenia, oraz w nowem miejscu przeznaczenia, skąd go za kuponem ani na targ, licytację i t. d. prowadzić, ani dalej wyprowadzić nie wolno. Natomiast na podstawie kuponu wolno wydać paszport przy zachowaniu istniejących w tej mierze przepisów, powołując w nim daty kuponu.

2. Przy przewozie kolejami żelaznemi i statkami świnie mają być poddawane oględzinom przewidzianym w §. 10 ustawy z 29. lutego 1880 i dotyczącem rozporządzeniu wykonawczem, Dz. p. p. Nr. 35 i 36, tudzież rozporządzeniu tut. z 20. listopada 1898 l. 92582.

3. Każdy posiadający świnie jest obowiązany o każdem wprowadzeniu świń do swego miejsca zamieszkania (pobytu) donieść w ciągu 48 godzin naczelnikowi gminy (przełożonemu obszaru dworskiego), względnie osobie upoważnionej do przyjmowania takich zgłoszeń i wręczyć jej paszporty, ewentualnie kupony na wprowadzone świnie.

W tym samym terminie, licząc od ustania ważności paszportu, winny strony zwracać w sposób wyżej podany, paszporty wydane na świnie, których na targu nie sprzedano i które nazad wprowadzono, tudzież paszporty z jakiegokolwiek powodu nieużyte.

4. Sprzedaż świń w sposób zarobkowy może się odbywać na targowicach w dniach i godzinach targowych, a prócz tego tylko w stajniach handlowych, chlewach spędowych i tym podobnych lokalnościach uznanych pod względem weterynarno-policyjnym i sanitarnym za odpowiedne, koncesyonowanych przez władzę przemysłową I. instancyi i pozostających pod kontrolą weterynarno-policyjną.

5. Świnie handlowe wolno przetrzymywać tylko we wspomnianych wyżej chlewach spędowych lub stajniach handlowych.

6. Ani chlewy spędowe, ani stajnie handlowe nie mogą się znajdować w zagrodach, gdzie są lokale do bicia zwierząt, przygotowywania, przechowywania i sprzedaży mięsa i przetworów mięsnych, tudzież innych produktów zwierzęcych surowych i muszą takie przez władze dopuszczone stajnie (chlewy) być opatrzone tablicą z napisem: „Stajnia spędowa względnie handlowa na świnie x. x“.

7. W zagrodach, w których się znajdują takie stajnie, nie wolno umieszczać i utrzymywać świń w innym celu jak tylko do handlu.

8. Właściciele stajni handlowych, chlewów spędowych mają chlewy, względnie pojedyncze ubikacje natychmiast po opróżnieniu każdym razem własnym kosztem należycie oczyścić i odwietrzyć mlekiem wapiennem sporządzonem ze świeżo gaszonego wapna. W podobny sposób ewentualnie używając zamiast mleka wapiennego 3% rozczynu wodnego lysolu lub kreoliny, winni handlarze oczyścić i odwietrzyć wozy, sanie sprzęty etc. użyte do przewozu świń i to natychmiast po usunięciu z nich zwierząt.

W razie zaniedbania lub ociągania się ma zarządzić uskutecznienie tego w sposób wyżej podany naczelnik gminy (przełożony obszaru dworskiego) na koszt i niebezpieczeństwo obowiązanego.

Przed należytem oczyszczeniem i odwietrzeniem nie wolno w stajni, względnie użytym przedziale umieścić świń ani też użyć ponownie dotyczących sprzętów, wozów, sań i t. d. do przewozu nierogacizny.

9. Naczelnicy gmin (przełożeni obszarów dworskich) są obowiązani:

a) przyjmować doniesienia o wprowadzeniu świń, tudzież paszporty na nie i na odwrotnej stronie tych paszportów, ewentualnie w razie oddania przez jednę stronę większej liczby paszportów po zeszyciu ich, na odwrotnej stronie ostatniego paszportu umieścić imię i nazwisko posiadacza świń, datę zgłoszenia, a jeżeli na ich podstawie wydano nowe paszporty, uwidocznić na oddanych paszportach także numer protokołu nowych paszportów;

b) przechować odebrane paszporty i te, które opiewają na świnie przeznaczone do dalszego obrotu, wydać oddawcy, jeżeli jeszcze są ważne, dopiero wtedy, gdy świnie dalej prowadzi, inne zaś przekreślić na przedniej stronie atramentem na krzyż i te, którymi będą legitymowane świnie przeznaczone w miejscu na rzeź w sposób zarobkowy, wręczyć organowi pełniącemu oględziny bydła i mięsa w rzeźni celem kontroli i przechowania, te zaś paszporty, którymi wprawdzie legitymowano świnie przeznaczone do dalszego obrotu, które jednak straciły już ważność, składać uporządkowane, o ile to dotyczy handlarzy od każdego handlarza w osobnej okładce i przechować starannie najmniej przez pół roku;

c) utrzymywać w ciągłej ewidencji osoby upra-

wnione do handlu nierogacizną, tudzież osoby trudniące się tym handlem bez uprawnienia i tym ostatnim wydawać paszporty tylko na świnie własnego chowu lub takie, które najmniej 40 dni trzymali u siebie;

d) przekonywać się nieustannie, czy powyższe zarządzenia są ściśle przestrzegane i wykraczających przedstawiać do ukarania przynależnej władzy politycznej I. instancji.

Przekroczenia powyższych zarządzeń, które obowiązują od 1. marca 1908, karane będą po myśli §. 16 ustawy z 7. września 1905, Dz. p. p. Nr. 163, a o ile to dotyczy uprawnionych handlarzy trzodą chlewną, ewentualnie także według §. 133 b, lit. a) i b) ustawy z 5. lutego 1907 Dzpp. Nr. 26.

Co się podaje do powszechnej wiadomości w ślad za obwieszczeniem z 2. listopada 1907 l. 135.458.

C. k. Namiestnictwo.

Lwów, dnia 14. stycznia 1908.

L. IX.64/39 Lwów, dnia 16. stycznia 1908.

Wszystkim panom c. k. Starostom

do wiadomości celem energicznego współdziałania z Wydziałem powiatowym przy zaopatrywaniu gmin w buhaje licencjonowane z poleceniem, aby szczególnie w gminach, w których się znajdują licencjonowane buhaje przestrzegał stosownego karania przekroczeń ustawy z 20. lipca 1892 Dz. u. kr. Nr. 51.

Za c. k. Namiestnika

Kleeberg, w. r.

KRONIKA.

† **Stanisław hr. Żółtowski** z Niechanowa w Ks. Poznańskiem, zmarł 1. bm. w Zakopanem. Zgasł z nim jeden z najznakomitszych obywateli kraju, najczynniejszych i najgorliwszych pracowników. przestało bić serce, które do wielkiej służby, do każdego obowiązku ochotnie się rwało. W majątku swoim pod Gnieznem zaprowadził ład i gospodarstwo wzorowe; tradycja dziada, Andrzeja hr. Zamoyskiego, przyświecała mu przy pracy przykładem wspaniałym. Od pługa poszedł na wybitniejsze, społeczne stanowiska. Powołany zaufaniem obywateli Księstwa na prezesa Towarzystwa rolniczego, przez czas swoich rządów ożywił tę instytucję nowym duchem, tchnął w nią takie życie, że stało się walną dźwignią dla podniesienia poziomu rolnictwa wśród Wielkopolan. Obok tego, jako prezes rady nadzorczej banku ziemskiego, rozwinął czynność pełną gorliwości i zapału. W młodym względnie wieku wyrósł wśród społeczeństwa wielkopolskiego na powagę; zdobył ją sobie gorącością duszy, prawością sumienia i pełną ofiarności, ochotną pracą. Ciężkie położenie Wielkopolski sterało mu zdrowie.

Dom rodzinny, do którego teraz się wycofał, pozostał jednak szkołą obowiązku dla młodego obywatelstwa, ogniskiem kultury i cnoty. Wątpiących, zbolałych umiał podnosić jak nikt; bo praca hartowna życia nadawała słowom siłę i moc krzepiącą. Groza zawisła nad Wielkopolską i jego domem; ani sercu upaść nie dał, ani rąk nie opuścił, bo widział, że tysiączne dłonie w domu i poza domem snują dalej pracę, w której on zawsze przodował. Zabrał go Pan Bóg na dobrze zasłużony odpoczynek w czarnej dla Księstwa chwili, oszczędził mu bolów, które naszemi duszami pono targać będą. Niechaj ten dzielny i wielki ziemianin, któremu wróg złamał życie, a ducha nie złamał, i z grobu daje nam i biednej Wielkopolsce nauki męstwa, obowiązku, nadziei.

Liga obyczajności społecznej. Z Prezydjum krajowej Ligi obyczajności społecznej otrzymujemy następującą odezwę:

Jak już z doniesień prasy wiadomo, powstało w naszym kraju Stowarzyszenie Ligi obyczajności społecznej a pierwsze Walne zgromadzenie członków wybrało 26-go z. m. swój główny zarząd. Ten się ukonstytuował i rozpoczął działalność. W takiej chwili, pierwszy zastęp członków pragnie przedewszystkiem wyrazić w imieniu własnem i całego społeczeństwa szczerą wdzięczność tym, którzy trudną pracą przygotowawczą i organizacyjną Ligi podjęli i do szczęśliwego doprowadzili skutku. Szczególne podziękowanie należy się pp.: Bolesławowi Lewickiemu, dr. Maksymilianowi Thulliemu i Edmundowi S. Naganowskiemu, a przedewszystkiem Najprzewielebniejszemu Arcypasterzowi JE. ks. Bilczewskiemu, który podjętą pracę zachętą umożliwił i apostolskiem błogosławieństwem uświęcił.

Nie mniejszą atoli zasługą, iż L. O. S. powstać mogła i powstała, ma samo społeczeństwo nasze — to, które bez różnicy stanu, politycznych przekonań, dało organizatorom wszelką zachętę. Wyrazem społeczeństwa stała się polska prasa, krajowa i zakordonowa — prasa polska nie szczędziła nam dzielnego poparcia i cennych wskazówek.

Tego poparcia ze strony prasy i społeczeństwa potrzebujemy dziś w dalszym ciągu i w całej pełni — szczerego poparcia moralnego i energicznej pomocy materjalnej. O to poparcie i o tę pomoc prosimy. Najlepiej je uskuteczni masowe przystępowanie do Ligi pod hasłem: W imię Boże, dla Narodu!

Idąc do walki przeciw zgniliźnie, rozkładającej nasz narodowy organizm, odzywamy się do całego społeczeństwa, do sumienia i serca każdego Polaka, każdej Polki. Skoro taka walka jest najniewątpliwiej potrzebą i naglącą koniecznością całego społeczeństwa, niechże całe społeczeństwo z nami się złączy i w ten sposób da nam materjalną siłę i moralną potęgę.

We Lwowie, dnia 29. stycznia 1908.

Dr. Jan Dylewski,

prezes L. O. S.

Położenie robotników górniczych w Niemczech. Ze względu na mylne informacje agentów utrzymujących, że płaca dzienna wynosi 5—6 M., zaznaczyć należy, że płacę taką pobierają dopiero sztygarzy. Sztygarem jednak zostać można dopiero po trzech latach pracy, a jeżeli uwzględnimy wielką ilośćrobotników pomocniczych, dochodzącą setek tysięcy, zrozumieć łatwo można, ze owa zapowiedziana płaca mało komu się dostaje. Faktyczny przeto przeciętny zarobek jest daleko skromniejszym. W roku 1906 wynosił zarobek 3 64 M. Od tego odciągnąc należy wpłaty obowiązkowe do kasy chorych, do kasy emerytalnej i inwalidzkiej wynoszący dziennie 27 fen., tak, że pozostaje tylko 3.37 M. za szychtę. Nieżonaty robotnik musi z tego zapłacić za mieszkanie i utrzymanie 48—54 M. miesięcznie, do czego przychodzą wydatki rozmaite, na ubranie itd.

Gorszą jeszcze jest dola robotników żonatych. Za mieszkanie musi płacić miesięcznie 20—30 M. Chleb i mięso są bardzo drogie. Funt chleba kosztuje tamże 10 12 fen., funt mięsa 0,70—1,50 funt kiszki do 1,80 M., ziemniaki centnar 3,60—4,00 M, a teraz w zimie jeszcze więcej.

Wskutek ciężkiej i niezdrowej pracy — połowa robotników w przeciągu roku 1906 chorowała przeciętnie przeszło 24 dni — robotnik musi jeść dużo mięsa. Urzędowa statystyka wykazuje, że robotnicy, którzy nie są przyzwyczajeni od młodości do pracy górniczej, dłużej i ciężej chorują. Z pomiędzy 91.198 robotników, którzy zwschodnich dzielnic do okręgów górniczych Westfalji w roku 1806 przybyli, zachorowało w ciągu tego roku 60.000, z tych okaleczało lżej lub ciężej 19.167 wskutek wypadków w kopalniach.

Robotnicy rolni. Z Tyczyna pod Rzeszowem piszą: Wskutek odezwy komitetu okręgowego w Tyczynie z wezwaniem do bojkotu towarów pruskich i skierowania wychodźtwa do okolic Polakom przychylnych, zawiązały się już komitety gminne w Błażowy, Białce, Borku, Budziwoju, Futomie, Hermanowej, Konkolówce, Leckiej i Piątkowej. Gminy te dostarczają corocznie około 500 robotników do Prus i teraz czeka ich znaczna liczba na wyjazd, wstrzymują ich tylko komitety. Ponieważ dotąd

nie otrzymaliśmy żadnych konkretnych wiadomości od dotyczących instytucyj, dokąd ruch skierować, przeto prosimy interesowane osoby i instytucje, aby w razie potrzeby robotników zwróciły się do przewodniczącego komitetu okręgowego w Tyczynie dra Głogoczowskiego.

Z kolei. W zamiarze umożliwienia publiczności bezpośredniego zetknięcia się z zarządem kolejowym i ustnego przedstawienia swych życzeń i zażaleń, oraz zasięgnięcia informacyj dotyczących spraw komercjalnych i taryfowych, odnoszących się do przewozu na szlakach austr. kolei państwowych, objeżdżać będą delegaci Dyrekcji kolejowej stacje o znaczniejszym ruchu towarowym, celem ustnego porozumienia się z interesentami. Delegaci będą przyjmowali interesentów w miejscowościach poniżej wymienionych, oraz z okolicy tychże w biurze naczelnika stacji w godzinach przedpołudniowych, a mianowicie: w Skolem dnia 4. b. m., w Komarnie Buczały 10 b. m, w Turce n. Stryjem 14. b. m., w Rawie ruskiej 18. bm., w Sokalu 25. b. m., w Przemyślu dnia 3. marca i 5. maja, w Brodach dnia 10. marca i 12 maja, w Podwołoczyskach dnia 17. marca i 19. maja, w Tarnopolu dnia 24. marca i 26. maja, w Drohobyczu dnia 31. maja, w Stryju dnia 7. kwietnia i w Samborze dnia 14. kwietnia.

Przedłużenie terminu dostawy dla przesyłek towarowych. Dyrekcja kolei państwowych podaje do wiadomości, że Ministerstwo kolei żelaznych reskryptem z dnia 10. stycznia 1908 zarządziło dalsze przedłużenie terminu dostawy dla wszystkich przesyłek towarowych, nadanych lub odebranych w stacjach kolejowych, położonych w Galicji i na Bukowinie, lub też przez stacje te przechodzących, o dwa dni tak, że to przedłużenie dla linij galicyjskich i bukowińskich wynosi obecnie pięć dni, a w obrocie z liniami dyrekcji koleji Północnej nie siedm, lecz dziesięć dni.

Ustawa o proweniencji chmielu wywołała również i na Węgrzech niezadowolenie producentów ze względu, że handel austrjacki, jak dotąd tak i nadal szedł będzie utartemi drogami, sprzedając węgierski chmiel pierwszej jakości jako zatecki. Jedynie producenci, którzy oprzeć się zdołają pokusie sprzedawania swego chmielu na miejscu agentom austrjackim i towar swój przeszlą do Norymbergji, wyrobić zdołają rodzimą markę dla chmielu węgierskiego.

Reforma finansów krajowych. W początkach marca w ministerstwie skarbu odbędzie się ankieta złożona z delegatów Wydziałów krajowych, w sprawie reformy finansów krajowych. Zwołanie ankiety odwlekło się na czas tak długi z powodu obrad nad sprawami związanymi z ugodą.

Ministerstwo skarbu przedłoży ankiecie duży materjał ilustracyjny.

Ankieta będzie miała do rozstrzygnięcia dwa pytania: 1 jak wielkie są potrzeby krajów i 2 jakie środki należy zastosować w celu zaspokojenia tych potrzeb. W projektach rządu środki na sanację finansów krajowych uzyskane będą przez podniesienie podatku od wódki, przyczem wysokość tej podwyżki uzależniona będzie od potrzeb krajów.

Wzrost asocjacji na Węgrzech. Założone przed laty 10 przez hr. Aleksandra Karolyi Stowarzyszenie dla zbytu produktów rolniczych pod firmą „Hangya“ z kapitałem zakładowym 50.000 K obraca obecnie rocznie brutto kapitałem 12 milionów koron, posiadając 800 filialnych stowarzyszeń rozsiedlonych po całym kraju. Kapitał zakładowy wzrósł na 1,300.000 K. a główny magazyn składowy w Buda-Peszcie zajmuje 16.000 m^2. Każdoroczny czysty zysk ponad 5% używa Stowarzyszenie na popieranie celów kulturalnych.

Nowo zawiązane Spółki oszczędności i pożyczek. W miesiącu grudniu 1907 r. zawiązało się 7 spółek oszczędności i pożyczek pod Patronatem Wydziału krajowego, a mianowicie: w Połomyji (pow. Strzyżów). w Otfinowie (pow. Dąbrowa), w Nawarji (pow. Lwów), w Makowie (pow. Myślenice), w Cerekwi (pow. Bochnia) w Krzęcinie (pow. Podgórze), w Kołomyji (pow. Kołomyja).

Doliczając je do 716 Spółek Raiffeisenowskich, które z końcem Listopada 1907 r. znajdowały się pod opieką Wydziału krajowego, otrzymamy ogółem 723 Spółek oszczędności i pożyczek, podług stanu z dniem 31. grudnia 1907.

Wystawa przemysłowo-rolnicza w Żółkwi. W szeregu miast, które starają się przez urządzenie większych okręgowych wystaw przemysłowo-rolniczych rozbudzić życie przemysłowe i podnieść przedsiębiorczość krajową, stanie w roku bieżącym Żółkiew. Wystawa urządzoną będzie w sierpniu na terenie, nadającym się znakomicie na ten cel, ciągnącym się od dworca kolei do zamku królewskiego. Miejscowe Towarzystwo pomocy przemysłowej i osobny komitet wystawy, na którego czele stanął prezes rady powiatowej, p. Tadeusz Starzyński, krząta się już energicznie około przygotowań do tej wystawy. Obecna chwila wzmożonych usiłowań dla wyzwolenia się z zależności przemysłowej od Prus sprzyjać będzie bardzo powodzeniu tej wystawy żółkiewskiej.

Kanał Wiedeń-Kraków mieć będzie 404 km. długości. Dla linii Wiedeń-Bogumin wszystkie projekty są już gotowe. Dla linii Bogumin-Przerów wypracowano dwie alternatywne trasy. Jedna z nich wymaga przyrządów do spiętrzenia statków (*Hebewerke*), druga zaś ma wyłącznie śluzy (*Schleusentrace*). Dyrekcja budowy dróg wodnych skłania się bardziej ku projektowi śluzowemu, który ma być także praktyczniejszym, a tylko koło Pruchny na Śląsku zbudowany będzie przyrząd do spiętrzenia okrętów (*Hebewerk*). Śluzy będą 8 metrów wysokie, a stosunki wodne są wszędzie zupełnie zadowalniające.

Projekty kanału od Bogumina do granicy galicyjskiej, tj. do rzeki Białej. są na ukończeniu i za kilka tygodni będą zupełnie gotowe.

Drugie stadjum po wypracowaniu projektów tworzy polityczne obejście (politische Begehung). Otóż na linii Wiedeń-Przerów wszystko jest już gotowe i polityczne obejście może natychmiast się rozpocząć. Na krótkiej przestrzeni 40 km. (koło Krup) obejście jest już nawet w toku. Na linii Przerów-Wiszkowice Bogumin przygotowania do politycznego obejścia nie są jeszcze ukończone. Co jednakże jest dla nas najważniejszem, dla linii galicyjskiej, od rzeki Białej do Krakowa, projekty są zupełnie gotowe, a na linii Zator-Samborek już nawet obejście polityczne skończone tak, że od razu można już teraz przystąpić do wykupna gruntów i rozpoczęcia budowy.

Koło polskie nalegać powinno, aby budowę w tym punkcie natychmiast, albo przynajmniej równocześnie z budową koło Wiednia, rozpoczęto, gdyż istnieje zamiar rozpoczęcia robót tylko od Wiednia, a roboty w Galicji chce rząd odroczyć, mimo wykończenia wszystkich projektów.

W związku z budową kanału przeprowadzoną będzie także kanalizacja Wisły kosztem 14 milionów kor. I tutaj prace przedwstępne już doszły aż do wykupna gruntów.

Koszta budowy kanału Wiedeń Kraków wynoszą podług obliczeń wraz z kanalizacją 374 milionów kor. a to:

Linia Wiedeń-Bogumin 274 km. długa kosztować ma 260 mil. koron, linia zaś Bogumin-Kraków 130 km. długa kosztować ma 100 milionów, po doliczeniu zaś kosztów kanalizacji Wisły 14 milionów, razem 374 milionów kor.

Koleje w Austrji. Ministerstwo kolejowe ogłosiło pierwszą część „Statystyki kolejowej“ za r. 1906. Olbrzymie to dzieło podaje dokładne cyfry, dotyczące stanu kolejnictwa w państwie w r. 1906, w zestawieniu z datami i cyframi za lata poprzednie, czem daje obraz rozwoju u nas tej najważniejszej gałęzi komunikacji.

Rok 1906 zaznaczył się dla rozwoju kolei żelaznych w Austrji, a dla interesów Galicji przedewszystkiem upaństwowieniem kolei północnej. Już przez dwa lata kolej ta jest pod zarządem państwa, opłaca się oczywiście doskonale, choć przeszła z rąk akcjonarjuszów w stanie wprost dzikim i pochłania olbrzymie wydatki inwestycyjne.

Ogólna długość wszystkich kolei państwowych i prywatnych wynosiła przy końcu roku 1906 w Austrji — 21·515 km., a więc o 592 km. więcej (2·82 proc.) Z tej cyfry przypada na koleje państwowe 9.842 km., a na pry-

watne 11.673 km.; pod zarządem państwowym było 6.888 km. kolei. Na linie dwutorowe przypada tylko 3.250 km., na koleje poruszane i parą i elektrycznością 11 km.

Koleje posiadały w roku 1906 okrągło 3.650 dworców, 2122 przystanków, 4.059 stacji telegraficznych, 2.200 mieszkań dla personalu, 13.000 domów strażniczych, 201 warsztatów. Koszta utrzymania i odnowienia wszystkich budynków kolejowych wynosiły 607 milionów koron. Kapitał zakładowy samych kolei państwowych wzrósł do 3.495 milionów koron. Kapitał zakładowy kolei prywatnych daje cyfrę 4.053 milionów koron.

Koleje rozporządzały z końcem r. 1906 6.210 lokomotywami, 13.091 wozami osobowemi i 132.371 wozami ciężarowymi, park kolejowy podniósł się więc przeciętnie w porównaniu z rokiem poprzednim prawie o 1·84 proc. Koszta utrzymania ruchu wynosiły wtedy przeszło 1.033 milionów (w tem państwo 630 mil.) koron i wykazują wzrost o 3·32 proc. w porównaniu z rokiem 1905. Nadto wydano na utrzymanie i naprawę środków przewozowych 56 milionów (o 6 proc. więcej). Ruch na kolejach rośnie z każdym rokiem w wysokim stopniu. W roku sprawozdawczym podróżowało kolejami 207 milionów ludzi, co wypada 9.863 na jeden kilometr, a więc ruch osobowy wzmógł się prawie o 10 proc. Prawie 90 proc. podróżujących przypada na trzecią klasę 0·76 proc. na klasę pierwszą, a 8·23 proc. na drugą. Pociągi pospieszne przewiozły zaledwie 4·36 proc. ogólnej liczby podróżujących. Koleje przewiozły nadto 144 milionów ton towarów, to jest o 7·85 proc. więcej, niż w roku poprzednim.

Dochody z obrotu rocznego dosięgły sumy 787 mil. koron, z czego przypada 452 mil. na koleje państwowe. Wydatki dały cyfrę 523 milionów, z tego na koleje państwowe 317 mil. Dochody wzrosły w porównaniu z rokiem 1905 o 7 proc., a wydatki o 6·84 proc. Dochód czysty wynosi więc w tym roku 264 mil. kor. (koleje państwowe 135 mil.), a więc o 24 mil. więcej niż w r. 1905. Personal kolejowy wzrósł do cyfry 108.107 ludzi, nadto zatrudniała kolej przeciętnie 117.226 robotników dziennych. Pobory personalu i robotników wynosiły 285 milionów. Ponieważ zaś pobory wzrosły o 4·79, a liczba personalu i robotników o 4·03 prc., można przeto zauważyć pewną niewielką podwyżkę poborów. Zakłady humanitarne, kasy chorych i pensyjne, utrzymywane przez zarząd kolei posiadały z końcem r. 1906 przeszło 161 milionów koron. Wydano 27 mil. koron na pensje i zaopatrzenia, 4 i pół mil. dla chorych.

Liczba nieszczęśliwych wypadków wynosiła 2.312, przy których zginęło 12 ludzi, a 445 doznało skaleczeń. Na każdy więc milion podróżnych przypada 2·15 procent ludzi dotkniętych nieszczęśliwym wypadkiem na kolejach austrjackich.

Szkoła chowu drobiu w Zielonej pod Rawą ruską (Galicja) udziela nauki w teorji i praktyce mianowicie: wylęgania i wychowania naturalnego i zapomocą aparatów, urządzenia kurników i hygieny drobiu, żywienia racjonalnego, tuczenia, zabijania i przygotowania do wysyłki, prowadzenia ras i złożenia stada, prowadzenia kontroli jajonośności, prowadzenia rachunków gospodarstwa drobiowego, o chorobach drobiu i leczeniu, o rasach.

Gospodarstwo szkolne mieści się w chatach wiejskich; założone w r. 1903 obejmuje 9 kurników drobiu starego,— 5 dla młodzieży, aparata wylęgowe i wychowawcze dla kurcząt, gąsiąt i kacząt, — na niemiecki sposób urządzoną tuczarnię i t. d. — Szkoła zajmuje się rasą kur krajowych.

Kursa trwają od marca do listopada.

Warunki przyjęcia uczennic: Ukończony rok 16. życia, — metryka chrztu, — świadectwo moralności, — świadectwo ukończonej szkoły ludowej.

Opłata wynosi za kurs dwumiesięczny 300 K. za utrzymanie, mieszkanie i naukę, składa ją uczennica w dzień wpisania się do szkoły.

Wszelkie prace w zakładzie uczennice wykonywują własnoręcznie.

Świadectwo uzdolnienia do samoistnego kierowania gospodarstwem drobiowem potwierdza delegat Wydziału krajowego.

Dla niezamożnych udzielają stypendjów — Wydział krajowy (Lwów — gmach sejmowy) i Tow. gospodarskie (Lwów, Karola Ludwika 3).

Wycofanie guldenów z obrotu. W myśl ustawy z dn. 2. sierpnia 1892 r. o walucie koronowej zaniechano dalszego wybijania srebrnych guldenów, pozostawiając je wszelako w obrocie jako monetę obiegową, t. z. o nieograniczonej sile płatniczej aż do dalszego zarządzenia. W bieżącym tygodniu wydano takie zarządzenie, na mocy którego tak bank austro-węgierski jak i wszystkie kasy państwowe zatrzymywać będą guldeny wpływające, nie puszczając ich w dalszy obrót. W miejsce guldenów wydaną będzie odpowiednia ilość monety zdawkowej w sztukach jedno a względnie pięciokoronowych. Wycofanie guldenów ma na celu przyzwyczaić publiczność do waluty koronowej, która mimo tego, że obowiązuje od roku 1900, nie zdołała wykorzenić liczenia według dawnej jednostki monetarnej, jaką był gulden srebrny.

Bank austro-węgierski obniżył dyskont z dniem 4. lutego b. r. na 4½%.

Konkurs hippiczny w Krakowie. Komitet galicyjskiego Klubu jazdy panów uchwalił na posiedzeniu odbytem w dniu 24. z. m. urządzić w dniu 10. maja b. r. na torze wyścigowym VI. konkurs hippiczny czyli popisy w jeździe konnej i w skakaniu przez przeszkody, tudzież „wielki bieg myśliwski“, — podczas którego będzie funkcjonował totalizator. — Konkurs hippiczny oraz „wielki bieg myśliwski“ wyposażone będą pieniężnemi i honorowemi nagrodami. Mianowania do popisów oraz „wielkiego wyścigu myśliwskiego“ odbędą się dnia 1. maja b. r.

Taksa aptekarska na rok 1908. Ministerstwo spraw wewn. wydało rozporządzenie, odnoszące się do taksy aptekarskiej na r. b. Między innemi zarządzono, ażeby aptekarz, taksujący lekarstwo, na recepcie obok ceny wymienił także datę i firmę apteki, a prócz tego zamieścił także swój podpis, a ekspedjujący lekarstwo na sygnaturze zamieścić ma datę i swój podpis. Aptekarze są zobowiązani mieć w zapasie przynajmniej dwie flaszeczki serum dyfterycznego z państwowego seroterapeutycznego zakładu. Zezwolono na pobieranie taksy nocnej za wydawanie lekarstw w aptece w czasie od g. 10 wieczór do 6 rano o ile na recepcie lekarz nie zamieścił: E. N., t. z. expeditio nocturna, że lekarstwo musi być sporządzone w nocy. Zwracamy uwagę, że w pismach codziennych mylną w tej mierze podano informację.

Nowe linie kolejowe. Ministerstwo kolei zezwoliło na przeciąg jednego roku adw. Józefowi Westreichowi ze Lwowa i Karolowi Pietrzykowskiemu z Krynicy na przedsięwzięcie przedwstępnych robót technicznych dla lokalnej kolei normalno towarowej ze Stanisławowa do Jabłonki przez Łysiec, Bohorodczany, Rosolnej, Kosmacz, Rakowiec i Sołotwinę dalej dla normalno torowej kolei lokalnej z Krechowiec przez Rożniatów, Ceniawę do Niebyłowa; hr. Dominikowi Potockiemu ze Lwowa wraz z przemysłowcem i przedsiębiorcą budowlanym Michałem Polaskim ze Lwowa na przedsięwzięcie przedwstępnych robót około budowy kolei lokalnej z Rachina przez Dolinę, Strutyn wyżny do Niebyłowa.

Szematyzm. W tych dniach wyszedł nakładem c. k. Namiestnictwa szematyzm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na rok 1908. Podręcznik ten można nabyć w Administracji „Gazety Lwowskiej“ i we wszystkich c. k. Starostwach po cenie 6 koron.

Wiadomości handlowe.

Z Oddziału handlowego przy Komitecie c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego. Usposobienie handlowe od zeszłego tygodnia w niczem się nie zmieniło. Na targach wogóle brak ożywienia spowodowanego bra-

kiem chęci do kupna, chociaż podaż jest obfitszą i skłonniejszą do ustępstw. Najnowsze oferty z Argentyny oznaczają znów niższą cenę za pszenicę, co podtrzymuje nadal tendencję zniżkową. Jedynie cena żyta zdaje się ustalać, a to skutkiem zmniejszonej w ostatnich dniach podaży. Bardzo zaniedbany jest jęczmień, który nigdzie nie cieszy się większem zainteresowaniem.

Zaofiarowanie owsa jest dość obfite i ta okoliczność utrudnia osiągnięcie lepszej ceny.

Płacono za 50 klgr w koronach:

Pszenicę 11·10 do 11·50, żyto 11·25 do 11·60, jęczmień pastewny 6·60 do 7·00, jęczmień browarniany 7·50 do 8·00, owies 6·50 do 6·75, groch pastewny 7·20 do 7·50, groch Victoria 11·00 do 11·50, bobik 6·80 do 7·20, wyka 6·80 do 7·20, koniczyna czerwona 85·00 do 105·00, koniczyna biała 35·00 do 55·00, koniczyna szwedzka 80·00 do 95·00, tymotka 32·00 do 38·00.

Agencja sprzedaży materjału rzeźnego przy Komitecie we Lwowie.

Sprawozdanie targowe dnia 5. lutego 1908.

Agencja sprzedała 10 krów na nogach wagi przeciętnej 400 kg. po 220 K.

Drugi transport Agencji do Wiednia wynosić będzie 64 sztuk, w tem 42 woły, 2 buhaje i 20 krów, które sprzedane zostaną dnia 10. lutego b. r. na St. Marx.

Rolnicza agencja sprzedaży materjału rzeźnego w Wiedniu

Sprawozdanie targowe z 3. lutego 1908.

Spęd: 3.586 wołów opasowych; 00 wołów z paszy; 471 bydła drobnego. Razem 4.057 sztuk. Według gatunku: 2.9?9 wołów; 537 buhajów; 513 krów; 25 bawołów. Razem 4.057 sztuk.

Ceny w koronach za 100 kg. żywej wagi.

Woły niemieckie prima: 81—96; secunda: 70—80; tertia 60 do 66; woły węgier. siwe prima: 67—80: secunda: 58—65; tertia 48 do 56; woły węgier. zabarwione prima: 80—96; secunda: 67—79; tertia: 56—66; wyjątkowo: 0—00; woły galicyjskie: prima: 78—86; secunda: 71—77: tertia: 62—70; wyjątkowo 00—00; buhaje prima: 70—74; secunda i tertia: 60—68; wyjatkowo: 00—00; krowy prima: 61—70; secunda i tertia 56—60; wyjątkowo: 00—00; bawoły prima: 44—48; secunda i tertia: 38—40; wyjątkowo: 00—00; woły z paszy: 00—00; bydło drobne: 38—60.

Uwaga: Spęd był liczniejszy o 799 sztuk od zeszłotygodniowego. Buhaje i bydło drobne zyskały o 2—4 K. z powodu słabszej podaży. Natomiast bydło opasowe z powodu zwiększonego spędu o 600 sztuk straciło na cenie, a mianowicie: prima od 1—2 K. secunda i tertia od 3—4 K. Nie sprzedano sztuk 135.

Lwów, dnia 5. lutego 1908. Na dzisiejszy targ spędzono wołów 67, buhai 29, krów 40, razem bydła rogatego rosłego sztuk 136, jałownika 105, cieląt 34, owiec i kóz 0, nierogacizny 29, razem 304. Woły opasowe zakupione przez Stowarzyszenie wytwórczo spożywcze 00 wołów prima płacono po 71·00 — 76·00 k. woły z paszy chude po 66 do 70, buhaje od 62—72 kor., krowy po 54—66 kor., jałownik po 50 — 64 kor., cielęta od 64 — 88 kor., nierogaciznę po 76 — 84 kor., barany para po 00·00 kor. wszystko za 1 cetnar metryczny żywej wagi.

Kraków, dnia 31. stycznia 1908. Z miejskiej centralnej targowicy na bydło w Krakowie. Na targ dzisiejszy spędzono bydła rogatego 00, cieląt 00, owiec i kóz 00, nierogacizny 00, razem 1273 zwierząt. **Płacono za 1 cetnar metryczny żywej wagi:** buhaje 61—70 koron, woły 62—82 kor., krowy 58—78 kor., jałownik 54—68 kor., cielęta 68—90 kor. nierogaciznę tuczną 80—86 kor, **bitej wagi:** nierogaciznę 108—128 kor. **Z zakupionych na oko płacono za sztukę:** buhaje 140—226 kor., woły z paszy 160—265 kor., krowy 95—210 kor., buhajki i jałówki 55—108 kor., cielęta 18—60 kor., owce i kozy 18 do 20 kor. **Ze spędzonych na targ zwierząt sprzedano:** na miejscową konsumcyę 1085 szt. na konsumcyę innych gmin kraju 182 szt., na eksport za granicę kraju bydła rogatego 6 szt., na eksport za granicę kraju nierogacizny — szt. Ceny powyższe obliczono bez opłaty akcyzowej. Transakcja ożywiona.

Kraków, dnia 4. lutego 1908. Z miejskiej centralnej targowicy na bydło w Krakowie. Na targ dzisiejszy spędzono bydła rogatego 136, cieląt 376, owiec i kóz 5, nierogacizny 395, razem 912 zwierząt. **Płacono za 1 cetnar metryczny żywej wagi:** buhaje 00—00 koron, woły 00—00 kor., krowy 00—00 kor., jałownik 00—00 kor., cielęta 58—84 kor., nierogaciznę tuczną 80—84 kor. **bitej wagi:** nierogaciznę 110—126 kor. **Z zakupionych na oko płacono za sztukę:** woły z paszy 130—250 kor., krowy 90—150 kor, buhajki i jałówki 55 do 115 kor., cielęta 12—60 kor., owce i kozy 14—20 kor., buhaje 00 do 00 kor. **Ze spędzonych na targ zwierząt sprzedano:** na miejscową konsumcyę 780 szt., na konsumcyę innych gmin kraju 132 szt., na eksport za granicę kraju bydła rogatego — szt., na eksport za granicę kraju nierogacizny — szt. Ceny powyższe obliczono bez opłaty akcyzowej. Transakcja dość ożywiona.

Sprawozdanie targowe Biura Tow. Gospod. w Tarnopolu z dnia 31. stycznia 1908

Ceny podane w koronach, za 50 kg. loco Tarnopol.

Pszenica 12·50-12·75, Żyto 10·50-11, Jęczmień browarniany 7·00—7·25, Groch Victoria 10·0—11, Groch zwykły 8 — 9, Owies 6·00—6·25, Hreczka 7·80—8·25, Wyka 6·00-6·50 Koniczyna czerwona 85—90, Koniczyna biała 29·00—45·00.

Spirytus za 50 litrów: paritas Tarnopol gotowy 24·50—25— na zimowe miesiące 00·00—00·00, nadkontyngent 18·00—19·00 Usposobienie słabe.

Bank rolniczy.

Lwów, dnia 5 lutego — Za 50 kilogramów loco Lwów. Waluta koronowa. Pszenica gotowa 11·20 — 11·40, pszenica na termina 00·00 — 00·00 żyto gotowe 10·60 — 10·80 żyto na termina 00·00 do 00·00 owies obroczny gotowy 6·20 — 6·40 owies obroczny na termina 00·00 — 00·00 jęczmień pastewny 6·80 — 7·— jęczmień browarniany 7·40 — 7·80 rzepak 00·00 — 00·00 lnianka 00·00 — 00·00 groch pastewny 7·00 — 7·50, groch do gotowania 9·— — 10·—, wyka 6·70 — 7·— bobik 6·60 — 6·80, hreczka 0·00 — 0·00, kukurudza nowa 0·00 — 0·00 kukurudza stara 8·50 — 8·70, chmiel za 56 kilo 00·00 — 00·00 koniczyna czerwona 85·00 — 100·0, koniczyna biała 40·00 — 55·00, koniczyna szwedzka 80·00 — 95·00, tymotka 30·0 — 36·00.

Spirytus paritas Tarnopol za 100 litr. gotowy od 52·50 — 52·75, spirytus paritas Tarnopol na termina 00·00 — 00·00 spirytus ekskontyngentowany 36·50 — 36·75.

Ceny zbóż i artykułów pastewnych wykazują dalszą zniżkę, podaż bowiem wzmaga się, a popyt jest nieznaczny.

Nakładem c. k. Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego.
Odpowiedzialny redaktor: *Bronisław Janowski.*

Ruch pociągów kolejowych.

ważny od 1. maja 1907 według czasu środkowo-europejskiego.

Przychodzą do Lwowa:

Z Krakowa: **2.31***, **9.50**, **8.40***, 5.50, 9.45, 5.25, 1.30*.
Z Rzeszowa: 1.10.
Z Podwołoczysk na dworzec główny: 7.20, 12.00, 2.16*, 5.40, **10.30**
Z Podwołoczysk na Podzamcze: **10.12**, 7.01, 11.40, 2.00*, 5.15.
Z Czerniowiec: **12.20***, **9.00**, 3.55, 2.25*, 8.05.
Z Kołomyi: 10.05.
Z Rawy i Sokala: 7.10, 12.40.
Z Jaworowa: 8.22, 5.00.
Z Sambora: 8.00, 1.55, **9.20**, 10.30.
Z Ławocznego: 7.29, 11.50, **10.50**.
Z Tuchli: 3.51.
Z Bełzca: 4.50.

Odchodzą ze Lwowa:

Do Krakowa: **6.15**, **12.45***, **3.45**, 2.45*, 8.25*, 8.40, **11.00**.
Do Rzeszowa: 4.05.
Do Podwołoczysk z dw. głównego: **7.00**, 10.45, **2.17***, 6.20, 11.15.
Do Podwołoczysk z Podzamcza: **7.24**, **11.35**, **1.13**, 6.35, 2.32*
Do Czerniowiec: **2.51***, **10.40**, 6.10, 9.20, 1.55.
Do Stryja: **11.30**.
Do Rawy i Sokala: 6.12, **7.10**.
Do Jaworowa: 6.58, **6.30**.
Do Sambora: 6.00, 9.05, 4.30, **10.51**.
Do Kołomyi i Żydaczowa: 2·25.
Do Przemyśla, Chyrowa: **7.20**.
Do Ławocznego 7.30, 2.36, **6.25**.
Do Bełzca: 11.05.
Do Stanisławowa, Czortkowa, Husiatyna 5.50.

*) Gwiazdkami oznaczono pociągi pospieszne.
